

Polska oświata a nauka zdalna

Analiza kondycji polskiego systemu edukacji
w okresie od marca 2020 do maja 2022 roku

mgr Agnieszka Pawlik-Regulska

Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli i Pracowników Oświaty
„Nauczyciele dla Wolności”

Sytuacja szkół, nauczycieli i uczniów w pierwszym okresie pandemii: od marca 2020 do czerwca 2020

Nagłe zamknięcie szkół

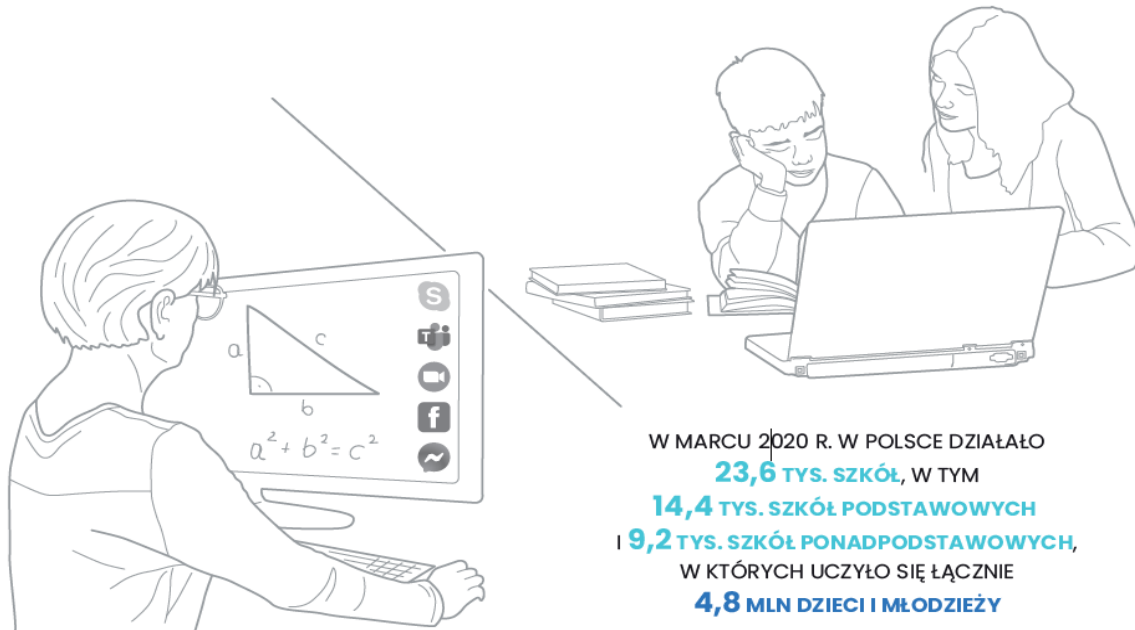
Rozporządzenie MEN z 11 marca 2020 roku:

szkoły i przedszkola **od 12 marca do 25 marca 2020**

nie będą prowadziły zajęć dydaktyczno-wychowawczych.

Infografika nr 1

Model funkcjonowania szkoły w sytuacji zagrożenia COVID-19

W MARCU 2020 R. W POLSCE DZIAŁAŁO
23,6 TYS. SZKÓŁ, W TYM
14,4 TYS. SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
I 9,2 TYS. SZKÓŁ PONADPODSTAWOWYCH,
W KTÓRYCH UCZYŁO SIĘ ŁĄCZNIE
4,8 MLN DZIECI I MŁODZIEŻY

Źródło: dane na podstawie wyników kontroli NIK.

Raport Najwyższej Izby Kontroli publikacja 1.02.2022

Okres kontroli: od stycznia 2020 r. do sierpnia 2021 r.

KNO.430.006.2021
Nr ewid. 169/2021/P/21/021/KNO

Informacja o wynikach kontroli

**FUNKCJONOWANIE SZKÓŁ
W SYTUACJI ZAGROŻENIA COVID-19**

Stowarzyszenie Nauczycieli i Pracowników
Oświaty „Nauczyciele dla Wolności”

Akty prawne regulujące działanie szkół w czasie zdalnego nauczania

**62 akty normatywne,
w tym: 58 rozporządzeń i 2 zarządzenia ministra edukacji
1 uchwała i 1 rozporządzenie Rady Ministrów**

1) *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19*, (Dz. U. poz. 410, ze zm.) **zmieniane 10 razy** i uchylone z dniem 1 września 2020 r. przez *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 sierpnia 2020 r. w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19* (Dz. U. poz. 1389, ze zm.) – wygaśnię z dniem 31 sierpnia 2021 r., do 30 czerwca 2021 **nowelizowane 11 razy**, a następnie zastąpione przez rozporządzenia pod tym samym tytułem: z dnia 26 marca 2021 r., które **nowelizowano trzykrotnie**, rozporządzenie z dnia 29 kwietnia 2021 r. (Dz. U. poz. 824 – uchylone z dniem 31 maja 2021) oraz rozporządzenie z dnia 28 maja 2021 r. (Dz. U. poz. 982, ze zm.).

2) Drugim kluczowym aktem prawnym było rozporządzenie, w którym określono organizację kształcenia na odległość, wydane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 30c ustawy – Prawo oświatowe, **które do czasu zakończenia kontroli NIK było zmieniane 28 razy.**

Częstotliwość zmian przepisów prawnych wpływała destabilizująco na pracę szkół!

Co z uczniami? Jak wyglądała praca w tym okresie?

Duże zamieszanie, brak przygotowania i nauczycieli, i uczniów, brak systemowych rozwiązań. Nauczyciel pracował i po 60 h tygodniowo.

równości w procesie nauczania. Szkoły dowolnie kształtowały sposób realizacji zadań dydaktycznych. Część przedmiotów była realizowana w formie zdalnej, a inne nie były realizowane w ogóle lub były realizowane w formie pracy samodzielnej. Różnice dotyczyły również wymiaru lekcji z danego przedmiotu, prowadzonych *on-line* (między 30% a 100%). Niewykorzystany na lekcji wymiar czasu poświęcano na tzw. pracę samodzielną, co powodowało przeniesienie procesu nauczania na ucznia bądź jego rodzica. Nauczyciele musieli korzystać z wielu aplikacji internetowych i różnych programów komputerowych, co wymagało opanowania nowych kompetencji cyfrowych przez wszystkich uczestników procesu nauczania. Jedną z form komunikacji z uczniami, zalecaną przez Ministra, był dziennik elektroniczny. Tymczasem na koniec 2020 r. co trzecia szkoła nie dysponowała takim narzędziem, pomimo że NIK po kon-

Źródło: raport NIK, str. 10

Co z uczniami? Jak wyglądała praca w tym okresie?

Raport NIK:

brak określenia standardów nauczania zdalnego lub
hybrydowego z zachowaniem
zasad higieny cyfrowej uczniów i nauczycieli oraz z
uwzględnieniem
możliwości psychofizycznych uczniów na danym etapie
nauczania;

Przygotowanie do zajęć *on-line*

UCZNIOWIE:

- wielu nie miało komputerów, kamerek, internetu, najczęściej w domu był jeden komputer na kilkoro dzieci,
- łączenie się przez telefony, które nie miały wszystkich funkcjonalności,
- nie znali też platform, które były wykorzystywane,
- problemy lokalowe, jeśli rodzice też pracowali w domu albo rodzina wielodzietna w małym mieszkaniu,
- nieumiejętność organizacji pracy,
- przesiadywanie ponad 8 godzin przed komputerem, uzależnianie się.

Przygotowanie do zajęć *on-line*

NAUCZYCIELE:

- najczęściej pracowali na własnym sprzęcie w domu, który nie zawsze spełniał odpowiednie standardy (500 zł na sprzęt),
- korzystali z własnego internetu,
- szkoła najczęściej nie dysponowała tyloma stanowiskami pracy przy komputerze lub laptopami,
- kłopot z uczeniem matematyki on-line, z rysowaniem figur geometrycznych – potrzebne specjalne tablety z określonym oprogramowaniem,
- absurd nauczania wychowania fizycznego – kto bierze odpowiedzialność?
- Raport NIK zauważa: niewystarczające wsparcie nauczycieli w doskonaleniu umiejętności wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych w nauczaniu zdalnym;

Sposób realizacji zajęć

Raport NIK

- ➔ **W pierwszym okresie stanu epidemii** nauka w większości skontrolowanych szkół podstawowych odbywała się w oparciu o przekazywane za pośrednictwem dziennika elektronicznego materiały, co rekomendował minister edukacji, ale co trzecia skontrolowana przez NIK szkoła nie miała tego narzędzia w marcu 2020 roku.
- ➔ Następnie stopniowo zaczęto wdrażać **różnego rodzaju aplikacje internetowe** (np. Facebook, Microsoft Teams, Messenger, Skype, Zoom) do prowadzenia lekcji online. Bywało, że uczeń musiał używać kilku różnych komunikatorów, bo nauczyciele w danej szkole korzystali z różnych urządzeń.
- ➔ Moment, kiedy lekcje zaczęto prowadzić *on-line* w poszczególnych szkołach, a nawet etapach edukacyjnych był różny. Dużo lepiej w tym zakresie radziły sobie szkoły ponadpodstawowe.
- ➔ Również odsetek lekcji w szkołach realizowany *on-line* był różny, choć należy zauważyć, iż w roku szkolnym 2020/2021 wzrósł w porównaniu z II półroczem roku szkolnego 2019/2020.

Sprawdzanie frekwencji

W pierwszym okresie pandemii często lekcje *on-line* się nie odbywały. Nie było możliwości sprawdzenia obecności. Szkoły nie miały kontroli nad frekwencją uczniów.

W poradniku dla szkół pt. „Kształcenie na odległość” **zobowiązano nauczycieli do niewpisywania w dziennikach lekcyjnych obecności uczniów na zajęciach, co było niezgodne z § 8 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji.**

Edukacyjne skutki nauki zdalnej

- Częściej niż **co dziesiąty nauczyciel** (13% z 25 434), uczestniczący w badaniu kwestionariuszowym **Najwyższej Izby Kontroli**, zadeklarował brak lub niepełną realizację przyjętych programów nauczania.
- W latach 2020/21 nauczanie zdalne **wg raportu NIK** spowodowało **niemożność realizowania obowiązku szkolnego** przez część uczniów;
- zwiększyło nierówności w procesie edukacji wynikające z **wykluczenia cyfrowego** uczniów ze względu na brak sprzętu, dostępu do szybkiego łącza internetowego czy wiedzy technicznej;
- **Raport Banku Światowego** z lutego 2022r. wyraźnie wskazuje, że straty edukacyjne w krajach Europy spowodowane *lockdownem* w edukacji sięgają **1/3 rocznego okresu nauki**, a Polska plasuje się na niechlubnym 15. miejscu daleko za Czechami , Rosją , Norwegią i Niemcami.
- Z **Raportu Ordo Iuris** *Ograniczenia praw i wolności wprowadzone w Polsce w związku z epidemią COVID -19* wynika, że **straty edukacyjne** (poziom wykształcenia) w wyniku upośledzenia funkcjonowania edukacji od marca 2020 r. do wiosny 2021r. **sięgają blisko 60%**.

Egzaminy końcowe

W grudniu 2020 r. Minister Edukacji i Nauki podjął decyzję o ograniczeniu w roku szkolnym 2020/2021 zakresu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego i przeprowadzeniu w 2021 **egzaminu ósmoklasisty i egzaminu maturalnego** na podstawie wymagań egzaminacyjnych, które miały zastosowanie zarówno w roku szkolnym 2020/2021, jak i w bieżącym roku szkolnym 2021/2022. Zostały wydane Aneksy do Informatorów.

CK CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks do Informatora o egzaminie maturalnym z języka polskiego obowiązujący w roku szkolnym 2020/2021
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język polski – poziom podstawowy i rozszerzony; część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2021 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2021 r. Termin poprawkowy – sierpień 2021 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	28 grudnia 2020 r.

CK
CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje
prawnie chronione do momentu
rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA UCZEŃ

KOD UCZNIKA

--	--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to
O-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

Egzamin ósmoklasisty Język polski

TERMIN: **25 maja 2021 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **120 minut**

Język polski:

- ✦ W roku szkolnym 2020/2021 i 2021/2022 uczenia obowiązywała znajomość **jedynie lektur z klas VII i VIII**, i to nie wszystkich.
- ✦ Zamiast przyswojenia 8 form wypowiedzi: rozprawka, przemówienie, artykuł problemowy, opowiadanie, legenda, mit, baśń, charakterystyka wystarczyło, że opanuje dwie: **rozprawkę i opowiadanie**.
- ✦ Mniej zadań, ale mimo zmiany łącznej liczby punktów z 50 na 45, za wypracowanie 20 p., czyli zamiast 40% puli wszystkich możliwych do uzyskania punktów - 44%.

Matematyka:

- ✦ Łącznie z wymagań egzaminacyjnych usunięto kilkanaście zagadnień, m.in. dowody geometryczne, zmniejszono wymagania dotyczące działań na pierwiastkach i stereometrii.
- ✦ **Zrezygnowano z egzaminu z czwartego przedmiotu.**

Egzamin ósmoklasisty z języka polskiego – tematy wypracowań

Informator: Każdy jest w życiu za kogoś lub za coś odpowiedzialny. Napisz rozprawkę, w której rozważysz, na czym polegała odpowiedzialność wybranych przez Ciebie bohaterów literackich.

Odwołaj się do przytoczonego fragmentu *Małego Księcia*, całego utworu Antoine'a de Saint-Exupéry'ego oraz do innego wybranego tekstu literackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Arkusze pokazowy 2017: Wyobraź sobie, że losy Aliny i Balladyny potoczyły się inaczej. Dokończ opowiadanie, w którym zmienisz historię ich życia. Napisz swoją pracę tak, żeby wykazać, że **dobrze znasz *Balladynę*** Juliusza Słowackiego. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 słów.

Zapadł zmierzch. Alina i Balladyna z pełnymi dzbanami malin wróciły do chaty.

Egzamin 2019: Napisz opowiadanie o odwiedzinach lisa na planecie Małego Księcia, podczas których lis przekonuje się, czy chłopiec wykorzystał wiedzę zdobytą podczas podróży.

Wypracowanie **powinno dowodzić, że znasz lekturę *Mały Książę***. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 200 wyrazów.

Egzamin 2020: Napisz opowiadanie o spotkaniu z bohaterem wybranej lektury obowiązkowej, który podczas spotkania nauczył Cię czegoś ważnego. Wypracowanie powinno dowodzić, że dobrze znasz wybraną lekturę obowiązkową.

 Wystarczy znać w miarę dobrze jedną lekturę i opanować umiejętność pisanie opowiadania, żeby otrzymać maksimum punktów za pracę pisemną.

- Najważniejszą zmianą na **maturze 2021 i 2022** było to, że egzamin odbył się tylko w części pisemnej z trzech przedmiotów obowiązkowych (język polski, matematyka, język obcy nowożytny).
- Maturzyści **nie musieli** (jak do tej pory) **zdawać obowiązkowo przedmiotu dodatkowego** na poziomie rozszerzonym.

Egzamin został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych zawierających **ograniczony zakres podstawy programowej, np. z matematyki**: ograniczono wymagania dotyczące funkcji i graniastosłupów. Całkowicie zredukowano wymagania dotyczące brył obrotowych i wymagania z IV etapu edukacyjnego dotyczące ostrosłupów.

Na maturze z języka polskiego obowiązywała mocno okrojona lista lektur:

*Jan Kochanowski – wybrane fraszki, *Treny* (V, VII, VIII); *Ignacy Krasicki – wybrane bajki; Aleksander Fredro **Zemsta*; Adam Mickiewicz **Dziady cz. II*; *Henryk Sienkiewicz – wybrana powieść historyczna (*Quo vadis*, *Krzyżacy* lub *Potop*); **Bogurodzica*; *Jan Kochanowski – wybrane pieśni, treny (inne niż w gimnazjum) i psalm; Adam Mickiewicz **Dziady* część III, **Pan Tadeusz*; Bolesław Prus **Lalka*; Stanisław Wyspiański **Wesele*; *Bruno Schulz – wybrane opowiadanie; Witold Gombrowicz **Ferdydurke* (w całości lub w części);

Tylko 8 dłuższych lektur!

Stowarzyszenie Nauczycieli i Pracowników
Oświaty „Nauczyciele dla Wolności”

CKK
CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA

Arkusz zawiera informacje prawnie chronione
do momentu rozpoczęcia egzaminu.

WYPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Miejsce na naklejkę.

Sprawdź, czy kod na naklejce to

E-100.

Jeżeli tak – przyklej naklejkę.
Jeżeli nie – zgłoś to nauczycielowi.

EGZAMIN MATURALNY Z MATEMATYKI POZIOM PODSTAWOWY

DATA: **5 maja 2021 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **170 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **45**

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia zdającego do:

- dostosowania zasad oceniania
- dostosowania w zw. z dyskalkulią
- nieprzenoszenia zaznaczeń na kartę.

Egzamin maturalny z języka polskiego – tematy wypracowań

2015

Temat 1. Wolna wola człowieka czy siły od niego niezależne – co przede wszystkim decyduje o ludzkim losie? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, odwołując się **do podanego fragmentu *Lalki*, całego utworu Bolesława Prusa** oraz innego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

Temat 2. Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i ją uzasadnij. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 słów.

2018

Temat 1. Tęsknota – siła niszcząca czy budująca ludzkie życie? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, **odwołując się do fragmentu *Lalki*, całej powieści Bolesława Prusa** oraz wybranego tekstu kultury.

2020

Temat 1. Jak wprowadzenie elementów fantastycznych do utworu wpływa na przesłanie tego utworu? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, **odwołując się do podanych fragmentów *Wesela*, do całego dramatu Stanisława Wyspiańskiego** oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

2021

Temat 1. Czy ambicja ułatwia człowiekowi osiągnięcie zamierzonego celu? Rozważ problem, odwołując się **do fragmentu *Lalki* Bolesława Prusa, całego utworu** oraz do wybranego tekstu kultury. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

Temat 2. Miasto – przestrzeń przyjazna czy wroga człowiekowi? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, **odwołując się do fragmentu *Ziemi obiecanej* Władysława Stanisława Reymonta** oraz **do wybranych tekstów kultury**. Twoja praca powinna liczyć co najmniej 250 wyrazów.

2022

Temat 2. Kiedy relacja z drugim człowiekiem staje się źródłem szczęścia? Rozważ problem i uzasadnij swoje zdanie, **odwołując się do fragmentu *Nocy i dni* Marii Dąbrowskiej** oraz **do wybranych tekstów kultury**.

Wystarczy znać w miarę dobrze znać tylko DWIE lektury i opanować umiejętność pisania rozprawki, żeby otrzymać maksimum punktów za wypracowanie!

Wyniki egzaminu maturalnego

Liczba absolwentów szkół ponadpodstawowych, którzy nie zdali egzaminu maturalnego w terminie głównym (maj/czerwiec) wzrosła z 19,5% w 2019 r. do 26% w 2020 r. i 25,5% w maju 2021 r.

Źródło: Dane Centralnej Komisji Egzaminacyjnej; <https://cke.gov.pl/wyniki-egzaminow/> [dostęp: 15.07.2021 r.]

Sytuacja szkół, nauczycieli i uczniów w drugim okresie pandemii: od września 2020 do czerwca 2021

1 września 2020 r. – wszyscy uczniowie rozpoczęli naukę stacjonarną;
od 24 października 2020 r. uczniowie klasy IV-VIII szkoły podstawowej oraz uczniowie szkół ponadpodstawowych (od 19 października 2020 r. uczniowie szkół ponadpodstawowych (w strefie żółtej i czerwonej) do 16 maja 2021 r. – kształcenie na odległość; **7 miesięcy!!!**
od 9 listopada 2020 r. do 17 stycznia 2021 r. – klasy I-III szkoły podstawowej przeszły na kształcenie na odległość;
od 18 stycznia 2021 r. do 28 lutego 2021 r. – klasy I-III szkoły podstawowej – nauczanie stacjonarne;
od 1 marca 2021 r. nastąpiło zróżnicowanie formy nauki klas I-III szkoły podstawowej w regionach: częściowo na odległość, częściowo hybrydowo.
29 marca 2021 r. – 18 kwietnia 2021 r. – zamknięte przedszkola;
od 3 maja br. klasy I-III szkoły podstawowej w całym kraju wróciły do nauki w trybie stacjonarnym;
od 17 maja 2021 r. do 30 maja 2021 r. klasy IV-VIII szkoły podstawowej i uczniowie szkół ponadpodstawowych – nauka w trybie hybrydowym;
od 31 maja 2021 r. uczniowie powrócili do regularnej nauki stacjonarnej.

Raport Instytutu Ordo Iuris

Ograniczenia praw i wolności wprowadzone w Polsce
w związku z epidemią Covid-19

W ciągu trwania roku szkolnego 2020/2021 w wybranych krajach europejskich czas trwania całkowitego lub częściowego zamknięcia szkół wahał się pomiędzy 0 (w Chorwacji, Hiszpanii, Islandii i Szwajcarii) a 34 tygodnie (Słowenia, **w Polsce niewiele krócej bo 29 tygodni**).

SKUTKI?

Fakt pozbawienia możliwości normalnych kontaktów społecznych ¼ populacji (ponieważ to nie tylko dzieci i młodzież, ale także nauczyciele i inni pracownicy sektora edukacji) **nie wpływa w długoterminowym okresie na zmniejszenie wskaźnika zakażeń.**

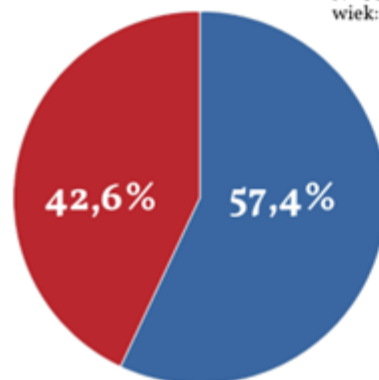
Skutki psychiczne nauczania zdalnego

Raport Fundacji Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii
Etat w sieci 2.0 Zdrowie psychiczne polskich nastolatków w nauce zdalnej i najnowszy Etat 3.0

Najważniejsze dane:

43% badanych myśli o śmierci

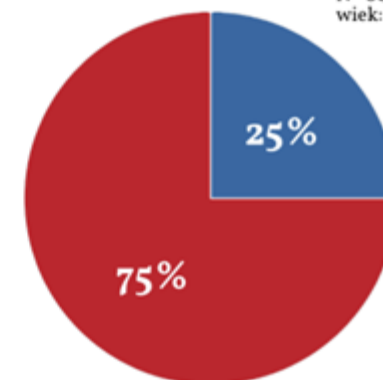
N= 806
wiek: 11-18 lat

■ nie miewa myśli samobójczych
■ miewa myśli samobójcze

75% badanych martwi się o przyszłość

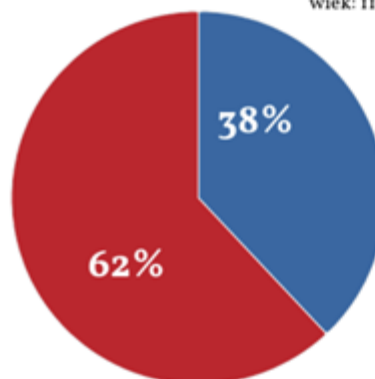
N= 806
wiek: 11-18 lat

■ nie martwi się o przyszłość
■ martwi się o przyszłość

62% badanych ma problemy ze snem

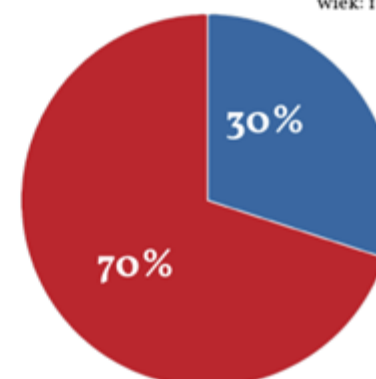
N= 806
wiek: 11-18 lat

■ dobrze śpi
■ ma problemy ze snem

70% czuje się bardziej nerwowymi i rozdrażnionymi niż wcześniej

N= 806
wiek: 11-18 lat

■ nastój bez zmian
■ jest bardziej nerwowi i rozdrażniony

Raport Fundacji Edukacji Zdrowotnej i Psychoterapii *Etat w sieci 2.0* *Zdrowie psychiczne polskich nastolatków w nauce zdalnej*

„Oddajcie mi moje życie. Oddajcie mi szkołę. Oddajcie mi moje koleżanki i pasje”.

„Zdalne i izolacja odbierają nam najlepszy okres w życiu”.

„Siedzę tyle przed komputerem, że nie mam życia, a teraz chcecie, byśmy siedzieli w domu w ferie. Wolałabym umrzeć na tego kowida”.

„Po co nas o to wszystko pytacie, my was g... obchodzimy!”

Dane Policji za 2021 rok pokazują gwałtowny wzrost zachowań samobójczych wśród młodych osób.

W 2021 roku 1496 dzieci i nastolatków poniżej 18. roku życia podjęło próbę samobójczą, aż 127 z tych prób zakończyło się śmiercią. W stosunku do 2020 roku jest to wzrost odpowiednio o 77% zachowań samobójczych oraz o 19% śmierci samobójczych.

W 2021 ROKU LICZBA SAMOBÓJSTW
WŚRÓD NASTOLATKÓW
WZROSŁA O 22%!

LICZBA PRÓB SAMOBÓJCZYCH
WZROSŁA PRAWIE DWUKROTNIE!

2020

dziewczynki 489
chłopcy 276

2021

dziewczynki 962
chłopcy 377

Dane z KGP dotyczące prób samobójczych obejmują okres od stycznia do listopada poszczególnych lat.

Spóźniona pomoc psychologiczno-pedagogiczna

Epidemia koronawirusa w Polsce pokazała nie tylko, z jakimi trudnościami w nauce muszą się mierzyć uczniowie uczestniczący w lekcjach on-line. Minister edukacji zlecił kuratorom oświaty zbadanie, w jaki sposób w szkołach funkcjonuje w tym czasie pomoc psychologiczno-pedagogiczna, a Instytutowi Profilaktyki Zintegrowanej (IPZ) – opracowanie zbioru rekomendacji, dzięki którym będzie można opracować systemowe rozwiązania dotyczące wychowania, zdrowia psychicznego oraz profilaktyki problemów dzieci i młodzieży będących skutkiem stanu epidemii.

Raport IPZ jasno pokazał, że wraz z rozwojem epidemii pogarszała się kondycja psychofizyczna uczniów i nauczycieli. Rekomendowano w nim by działania wychowawcze, profilaktyczne i pomocowe na rzecz wsparcia psychicznego dzieci i młodzieży stały się w systemie edukacji priorytetem, zarówno w ówczesnej fazie epidemii, jak i bezpośrednio po jej wygaśnięciu.

Niepokojącymi wynikami zleconych badań minister dysponował już w lutym 2021 r., mimo to dopiero 7 lipca ogłosił Narodowy Program Wsparcia Uczniów po Pandemii, na który przeznaczono 224 mln zł, z tego na pomoc psychologiczno-pedagogiczną dla uczniów i nauczycieli 15 mln zł, a pozostałą kwotę na dodatkowe zajęcia wspomagające. Mimo rekomendacji wynikających z raportu Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej, ministerstwo zdecydowało, że Program będzie wdrażany od roku szkolnego 2021/2022. To pokazuje, że działania ministra edukacji dotyczące pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach były spóźnione i niewystarczające.

Raport Najwyższej Izby Kontroli

Funkcjonowanie szkół w sytuacji zagrożenia COVID-19

Nauczanie zdalne

- wyklucza możliwość pełnego kontaktu uczniów z nauczycielem i uczniów między sobą tak niezbędnego w procesie budowania więzi interpersonalnych;
- zwiększa odsetek dzieci uzależnionych cyfrowo;
- wzrost potrzeb uczniów i nauczycieli, dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach.

Dzień dobry,

piszę do Pani w sprawie mojego syna A..., ucznia klasy siódmej. Przedłużająca się zdalna nauka bardzo źle wpływa na syna. (Syn) opuścił się w nauce (w trybie nauki szkolnej średnia 5,30 teraz około 4,80); przez zbyt długie przesiadywanie przed komputerem **kolejny raz pogorszył mu się wzrok** (okulistka na ostatniej wizycie powiedziała nam, że Al..... **może maksimum dwie godziny w ciągu całego dnia spędzać przed laptopem, telefonem i telewizorem**); Al....., co nigdy mu się wcześniej nie zdarzało, nie chce się uczyć w domu. **Syn tęskni za szkołą i kolegami. Ja i mąż pracujemy i nie jestem w stanie kontrolować jego pracy na zdalnych lekcjach. Syn wielokrotnie nam mówił, że ma dość takiej nauki i jeżeli nie wróci do szkoły to przestanie się w ogóle logować na zajęcia.** Obserwując syna uważam, że zdalna nauka bardzo negatywnie na niego wpływa. **Syn zawsze był towarzyskim chłopcem, teraz bardzo się zmienił.** Dlatego proszę o przywrócenie go do nauki w szkole. **Nie zgadzam się, aby obecny tok nauczania, wpłynął na zdrowie i psychikę mojego dziecka.** Mam nadzieję, że Pani wykaże się wyrozumiałością i pozwoli Al... uczęszczać na lekcje do szkoły. Z tego co wiem, w jego klasie już jakieś dzieci chodzą na zajęcia w szkole, więc mógłby do nich dołączyć.

Pozdrawiam serdecznie
(kwiecień 2021)

Dzień dobry,

dziękuję za miniony rok szkolny, a przede wszystkim, za **umożliwienie (synowi) chodzenia do szkoły.**

Pozdrawiam i życzę udanych wakacji.

PRZYKŁADY

Postanowilam napisac do Pani w sprawie zdalnego nauczania

Skutki tej nauki juz ciagna sie z nami od 3 klasy (...)

widze problemy ze na zdalnym ma problem ze

zrozumieniem matematyki i innych scislych (...)

Pani dyrektor my jako rodzice tez pracujemy (...)

mowie tu o sobie jako sluzba zdrowia **nie jestem**

stanie dziecka poswiecic tyle czasu by zrozumial

material (...) **ona nie uczy myslenia (...)** ja jako

matka mam okazje posluchac lekcji nauczycieli co

do niaktorych szacun wielkich to sa nauczyciele z

podejsciem do ucznia ale nie kazde dziecko czuje

sie orlem (...)

Według mnie nauczanie zdalne jest bardzo bardzo złe!!!!

I dla mnie jako rodzica i dla psychiki dziecka... **Przez brak**

ruchu... Brak kontaktów z rówieśnikami dziecko robi

się agresywne, opryskliwe.... nie potrafi się skupić na

lekcjach (bawi się rysuje chodzi po domu, włącza

telewizor) - rodzic musi ciągle pilnować czy dziecko

włączyło daną lekcję czy bierze udział w lekcji.... Przez co

atmosfera w domu się zagęszcza i robi się nerwowo...

Dziecko potrzebuje wyjścia do szkoły, do grupy.... Na

świeże powietrze.... potrzebuje trochę zmęczyć się na

wf-ie a nie tylko ekranu przez kilka godzin..... Jestem

bardzo ale to bardzo przeciwna nauczaniu zdalnemu!!!!!

Mam nadzieję że dzieci szybko wrócą do szkoły....

(...) **rodzaj takiej nauki wpływa niekorzystnie na nasze pociechy.**

Brak kontaktów z rówieśnikami, systematyczne siedzenie przed ekranem oraz **brak** możliwości korzystania z dodatkowych zajęć na pewno nie wpływa korzystnie na ich rozwój.

Jeśli chodzi o sam poziom nauki to wiadomo mimo dużych starań nauczycieli **nie możliwością jest przekazanie takiej wiedzy uczniom zdalnie jak w przypadku nauki stacjonarnej.** Brak indywidualnego podejścia do ucznia tak jak ma to miejsce na lekcjach w szkole skutkuje dużymi brakami wiedzy z zakresu materiałów nie do końca zrozumiałych przez dzieci.

Nasze dzieci tęsknią za normalną nauką w szkole i relacjami międzyludzkimi.

Dzień dobry, jestem mamą 10-cio i 17-stolatka. **Obaj synowie nie znoszą lekcji zdalnych.** Podczas zajęć online starszy wspiera młodszego w sprawach technicznych. **My, rodzice, jesteśmy wtedy w pracy** i wiemy doskonale, że nauka zdalna to taki bym powiedziała trochę most pomiędzy brzegami. Synowie nie idą z wiedzą za bardzo do przodu (sami z resztą mówią, że w szkole dużo więcej by się nauczyli), ani się nie cofają. **To taki czas przetrwania. Chłopcy narzekają na bierne ślęczenie przed ekranem, mówienie do przedmiotu, a nie osoby,** narzekają na nudę. Chłopcy uwielbiają przebywać z rówieśnikami, żartować, wyjeżdżać na wycieczki, brać udział w różnych projektach i przedsięwzięciach. To wynieśli z domu. **Pozamykani, każdy w swoim pokoju, tracą werwę i energię do dalszego działania. Ćwiczenia fizyczne wykonywane w pokoju zamiast w sali gimnastycznej czy na boisku z rówieśnikami są, jak mówią, nudne.** Generalnie ten przymiotnik pojawia się na tapecie każdego dnia. Odnoszę wrażenie, że jakkolwiek nauczyciel nie przygotowałby zajęć online, nie zastąpią one lekcji z żywym człowiekiem. Chłopcy mówią: w szkole zawsze coś się dzieje, jest akcja, jest wesoło. **Teraz odpadają wyjazdy klasowe, czy wyjazdy na basen... Wydarzenia, na które czekają, nagle z dnia na dzień są nieaktualne. Ten brak poczucia bezpieczeństwa ma na nich bardzo negatywny wpływ,** a przecież to właśnie poczucie bezpieczeństwa stoi na drugim miejscu w piramidzie potrzeb Maslow'a. Moi synowie mówią też, że w szkole zawsze mogą podejść do nauczyciela, zapytać o coś, opowiedzieć..., przed ekranem ta rozmowa nigdy nie będzie taka sama, a najprawdopodobniej nigdy nie będzie miała miejsca. Realizacja tematów na lekcjach zdalnych jest bardzo ograniczona, np. przez czas. Długo trwają sprawy organizacyjne: dołączanie do spotkań, sprawdzanie obecności, włączanie/wyłączanie mikrofonów, czekanie na odpowiedź kolegi, który np. poszedł po śniadanie i nie wie, co dzieje się na lekcji, a porem cierpliwy nauczyciel po

W niniejszej pracy wykorzystałam prezentacje przygotowane przez członkinie naszego Stowarzyszenia: Annę Kubicę i Grażynę Lubszczyk oraz materiały opracowane przez Zespół Pism funkcjonujący w naszym Stowarzyszeniu.

Wszystkim członkom Stowarzyszenia dziękuję za nadesłane informacje oraz za współpracę i pomoc.

Agnieszka Pawlik-Regulska
Prezes Stowarzyszenia Nauczycieli i Pracowników Oświaty
„Nauczyciele dla Wolności”